

**RAPORT Z WIZYTACJI**  
**(profil praktyczny)**

**dokonanej w dniach 14-15 grudnia 2018**  
**na kierunku *zarządzanie***  
**prowadzonym w Uczelni Jańskiego z siedzibą w Łomży**

**Warszawa, 2019**

## Spis treści

|                                                                                                   |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu .....                                                   | 4  |
| 1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....                              | 4  |
| 1.2. Informacja o procesie oceny .....                                                            | 4  |
| 2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku .....                      | 5  |
| 3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej .....                                      | 6  |
| 4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....                                   | 8  |
| Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....             | 8  |
| Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1 .....                                    | 8  |
| Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....                                       | 11 |
| Dobre praktyki .....                                                                              | 12 |
| Zalecenia .....                                                                                   | 12 |
| Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia ..... | 12 |
| Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....                                     | 12 |
| Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....                                       | 20 |
| Dobre praktyki .....                                                                              | 20 |
| Zalecenia .....                                                                                   | 20 |
| Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia .....               | 21 |
| Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....                                     | 21 |
| Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....                                       | 25 |
| Dobre praktyki .....                                                                              | 25 |
| Zalecenia .....                                                                                   | 25 |
| Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia .....                                            | 26 |
| Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....                                     | 26 |
| Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....                                       | 28 |
| Dobre praktyki .....                                                                              | 29 |
| Zalecenia .....                                                                                   | 29 |
| Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....           | 29 |
| Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....                                     | 29 |
| Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....                                       | 30 |
| Dobre praktyki .....                                                                              | 31 |
| Zalecenia .....                                                                                   | 31 |
| Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia .....                                       | 31 |

|                                                                                                                                             |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....                                                                               | 31 |
| Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....                                                                                 | 32 |
| Dobre praktyki .....                                                                                                                        | 32 |
| Zalecenia .....                                                                                                                             | 32 |
| Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia .....                                                                     | 32 |
| Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....                                                                               | 32 |
| Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....                                                                                 | 34 |
| Dobre praktyki .....                                                                                                                        | 34 |
| Zalecenia .....                                                                                                                             | 34 |
| Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia .....                             | 35 |
| Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....                                                                               | 35 |
| Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....                                                                                 | 37 |
| Dobre praktyki .....                                                                                                                        | 37 |
| Zalecenia .....                                                                                                                             | 37 |
| 5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....                          | 38 |
| Załączniki: .....                                                                                                                           | 38 |
| Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....                                                                              | 38 |
| Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego ..... | 39 |
| Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....                                                                           | 41 |
| Załącznik nr 4. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa .....                                                          | 52 |
| Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena .....                                                                      | 53 |

## **1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu**

### **1.1.Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej**

Przewodniczący: prof. dr hab. Stefan Wrzosek, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Agata Niemczyk, ekspert PKA,
2. prof. dr hab. Grażyna Trzpiot, ekspert PKA,
3. mgr Grzegorz Kołodziej, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego,
3. mgr inż. Piotr Strychaniecki, ekspert PKA reprezentujący pracodawców,
4. Bogdan Marek, ekspert PKA reprezentujący studentów.

### **1.2. Informacja o procesie oceny**

Ocena jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie* prowadzonym w Uczelni Jańskiego w Łomży odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz czwarty. Poprzednia ocena jakości kształcenia została przeprowadzona w 2012 roku i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport zespołu oceniającego został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac dyplomowych i etapowych, wizytacji infrastruktury naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

## 2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Nazwa kierunku studiów                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Zarządzanie                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                      |
| Poziom kształcenia<br>(studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)                                                                                                                                                                                                                                                                                    | studia I stopnia<br>studia II stopnia                                                                                                                                                                                                                                              |                                      |
| Profil kształcenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Praktyczny                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                      |
| Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Niestacjonarne                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                      |
| Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek<br>(w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia) | obszar nauk społecznych                                                                                                                                                                                                                                                            |                                      |
| Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku<br>(zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz. U. 2011 nr 179 poz. 1065)                                                           | Nie określono.                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                      |
| Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia                                                                                                                                                                                                                                         | studia I stopnia: 6 semestrów / 200 pkt. ECTS<br>studia II stopnia: 3 semestry / 111 pkt. ECTS                                                                                                                                                                                     |                                      |
| Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | studia I stopnia: 480 godzin / 16 pkt. ECTS<br>studia II stopnia: 480 godzin / 16 pkt. ECTS                                                                                                                                                                                        |                                      |
| Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | studia I stopnia:<br>- zarządzanie firmą<br>- zarządzanie kapitałem ludzkim<br>- rachunkowość zarządcza<br><br>studia II stopnia<br>- zarządzanie kapitałem ludzkim<br>- rachunkowość zarządcza<br>- zarządzanie organizacją<br>- zarządzanie sprzedażą<br>- zarządzanie logistyką |                                      |
| Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | studia I stopnia: licencjat<br>studia II stopnia: magister                                                                                                                                                                                                                         |                                      |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | studia stacjonarne                                                                                                                                                                                                                                                                 | studia niestacjonarne                |
| Liczba studentów kierunku                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | -                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 88                                   |
| Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów                                                                                                                                                                                                                                                                                | -                                                                                                                                                                                                                                                                                  | I stopień – 1450<br>II stopień - 948 |

### 3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

| <b>Kryterium</b>                                                                                               | <b>Ocena stopnia spełnienia kryterium<sup>1</sup></b><br>Wyróżniająca /<br>W pełni /<br>Zadowalająca/<br>Częściowa /<br>Negatywna |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni</b>                        | <b>Zadowalająca</b>                                                                                                               |
| <b>Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia</b>             | <b>Zadowalająca</b>                                                                                                               |
| <b>Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia</b>                           | <b>Zadowalająca</b>                                                                                                               |
| <b>Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia</b>                                                        | <b>Zadowalająca</b>                                                                                                               |
| <b>Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia</b>                      | <b>W pełni</b>                                                                                                                    |
| <b>Kryterium 6. Umieźdzynarodowienie procesu kształcenia</b>                                                   | <b>Zadowalająca</b>                                                                                                               |
| <b>Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia</b>                                       | <b>Zadowalająca</b>                                                                                                               |
| <b>Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia</b> | <b>W pełni</b>                                                                                                                    |

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego cena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Otrzymano odpowiedź Uczelni na uwagi zawarte w niniejszym raporcie, datowana na 10.03.2019 i podpisaną przez Rektora. Wynika z niej, że przystąpiono do opracowania efektów kształcenia odpowiadających PRK. Powołano w tym celu 3 zespoły z udziałem nauczycieli akademickich z ocenianego kierunku oraz z zewnątrz Uczelni, a także interesariuszy zewnętrznych. Odbyło się także seminarium naukowe dotyczące metodyki przeglądu i doskonalenia programów studiów, a drugie jest w planie. To oznacza przystąpienie do realizacji zaleceń związanych z kryterium 1., z wyjątkiem doskonalenia prac rozwojowych i ich

<sup>1</sup> W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

wykorzystania. Nie jest to jeszcze powód do zmiany oceny wg kryterium 1., a można sądzić, że rezultaty będzie można ocenić za około rok. Spośród zaleceń związanych z kryterium 2. udoskonalono zwłaszcza zasady kształcenia na odległość i zwiększono liczby godzin zajęć z języków obcych i wprowadzono wybór języka. Są jeszcze braki dotyczące kompleksowości weryfikacji efektów kształcenia, w tym wymogów dotyczących prac dyplomowych, niewiele na temat metod dydaktycznych, metod weryfikacji efektów i treści pracy własnej studentów (w tym stopnia jej praktyczności) można wnioskować z nowej formy sylabusu. Doskonalenie wykazów zalecanej literatury zaledwie zalecono. Konkretnie udoskonalenia dotyczą kształcenia na odległość i języków obcych, ale udoskonalenia dotyczące e-learningu trzeba jeszcze zweryfikować w praktyce. Nie wystarczy to na zmianę oceny wg kryterium 2. Powołano dwa instytuty, których dyrektorom przypisano zadania w dość znacznym stopniu odpowiadające zaleceniom ZO związanym z kryterium 3, co wraz z nowymi zasadami e-learningu, pozwala poprawić ocenę. Jest pewien postęp w zasadach obsady zajęć i nowe dobre decyzje dotyczące kilku kwestionowanych obsad, ale to zbyt mało, by podnieść ocenę wg kryterium 4. O działaniach związanych z innymi kryteriami i zaleceniami w piśmie Rektora nie ma mowy.

**Tabela 1**

| <b>Kryterium</b>                                                                         | <b>Ocena spełnienia kryterium<sup>1</sup><br/>Wyróżniająca / W pełni /<br/>Zadawalająca/ Częściowa</b> |
|------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu<br/>zapewnienia jakości kształcenia</b> | <b>W pełni</b>                                                                                         |

#### **4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej**

##### **Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni**

- 1.1. Koncepcja kształcenia
- 1.2. Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów
- 1.3. Efekty kształcenia

##### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1**

###### **1.1.**

Misją Uczelni Jańskiego w Łomży – wywodzącą się z misji Zgromadzenia Zmartwychwstańców - jest „Edukacja do chrześcijańskiej służby Narodowi, Kościołowi i Państwu. Wdrażanie uniwersalizmu chrześcijańskiego według Zmartwychwstańców, który brzmi: Podejmując zbawczy plan Boga wobec Narodu Polskiego i innych narodów, będziemy działać dla ich suwerenności i poszanowania w świecie. Będziemy skutecznie działać na rzecz wspólnoty ludzkiej, która byłaby w stanie zaakceptować dążenia Narodu Polskiego do godnego życia”. Pewnego rodzaju konkretyzacją misji są wartości promowane przez Uczelnię: prawda, dobro i skuteczność, a także cel edukacyjny – „Student/Absolwent kreatywnym profesjonalistą”. To bardzo uniwersalne sformułowania, w ramach których można prowadzić studia na różnych kierunkach i o różnych profilach. Założenia strategiczne Uczelni są następujące:

- koncepcja uczelni środowiskowej,
- stawianie się animatorem środowiska kulturotwórczego,
- rozwijanie umiejętności i praktyczna aplikacja wiedzy,
- rozwijanie integralnego modelu kształcenia (wiedzy, postaw i umiejętności).

Te założenia bardzo dobrze wpisują się w ogólne charakterystyki PRK, ale także uzasadniają praktyczny profil kształcenia. Wskazują też na lokalny charakter działalności, co jest uzasadnione także istnieniem sieci ściśle współpracujących uczelni Zgromadzenia Zmartwychwstańców związanych z postacią Bogdana Jańskiego. Z tych założeń dobrze wynika koncepcja kształcenia na kierunku zarządzanie o profilu praktycznym z dużym udziałem treści humanistycznych, w tym zwłaszcza opartych na podstawach chrześcijańskich. Taki właśnie charakter ma oceniany kierunek.

Poza podstawami wynikającymi z misji Zgromadzenia i współpracy z wspomnianymi uczelniami na tę koncepcję miało wpływ rozpoznanie lokalnych potrzeb społecznych oraz opinie interesariuszy zewnętrznych, w tym lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli systemu edukacji, władz samorządowych i przedstawicieli władzy państwowej. Opinie te pozyskiwano często w sposób nieformalny, bo działalność Uczelni silnie wiąże się z integracją szeroko rozumianego środowiska kulturotwórczego, co ułatwia kontakty i eliminuje potrzebę ich formalizacji. Brak natomiast podstaw do uznania, że w pracach nad koncepcją kształcenia kierowano się wzorcami zagranicznymi.

W sumie kierunek jest oryginalny przede wszystkim ze względu na umocowania ideologiczne, ale także zgodny z kanonem nauk o zarządzaniu, choć można mieć zastrzeżenia dotyczące uwzględniania wiedzy i umiejętności bardziej zaawansowanych, o czym będzie mowa w p. 1.3. oraz 2., a także zorientowany na potrzeby lokalnej społeczności oraz rynku pracy. Wyraźnie z myślą o potrzebach nieodległego otoczenia wyodrębniono proponowane specjalizacje: 1) Zarządzanie kapitałem ludzkim, 2) Rachunkowość zarządcza, 3) Zarządzanie

organizacją, 4) Zarządzanie sprzedażą, 5) Zarządzanie logistyką. Nie wywołują one zastrzeżeń co do zgodności z kanonem kierunku *zarządzanie*.

## 1.2.

Jako prace rozwojowe Uczelnia przedstawia projekty:

- *Uczelnia na drodze rozwoju* – zorientowany na doskonalenie jakości kształcenia i wsparcia studentów poprzez lepsze przygotowanie nauczycieli akademickich, zorganizowanie doradztwa zawodowego i Biura Karier,
- *Łomżyńscy pionierzy* – skupiony na przygotowaniu młodych ludzi do organizowania własnej działalności gospodarczej,

a także szereg konferencji naukowych, w tym konferencji organizowanych przez Studenckie Koło Naukowe „Hossa”. To bardzo cenne działania uzupełniające realizację programów studiów i wpisujące się w służebny charakter misji Uczelni. Brakuje jednak organizowanych przez Uczelnię prac rozwojowych z głównego nurtu zarządzania, w tym związanych z rozpoznawaniem i rozwiązywaniem rzeczywistych problemów zarządczych przedsiębiorstw i instytucji. Takie prace prowadzą do wykorzystywania zdobyczy nauki, wiedzy i umiejętności kształtowanych w Uczelni, ale także dają podstawy do refleksji nad koncepcją kształcenia, podejmowania autentycznych problemów w pracach dyplomowych i naukowych oraz do bieżącego uzupełniania programów studiów o problemy warte rozważania na zajęciach, opisy ciekawych przypadków zwykle o interdyscyplinarnym charakterze itp. Dowody na podejmowanie tego rodzaju prac rozwojowych można jednak znaleźć w publikacjach niektórych nauczycieli akademickich związanych z ocenianym kierunkiem.

## 1.3

Na mocy uchwały Konwentu Uczelni Jańskiego z siedzibą w Łomży nr 10 z dnia 30 czerwca 2017 r. zostały określone efekty kształcenia dla kierunku Zarządzanie dla I i II stopnia. Jak wynika z raportu samooceny, kierunek jest przyporządkowany do trzech obszarów kształcenia, tj.: obszaru nauk społecznych, obszaru nauk humanistycznych i obszaru nauk ścisłych, z wyraźną dominacją obszaru nauk społecznych. Trzeba podkreślić, że brak w tym względzie spójności pomiędzy raportem a załącznikami do uchwały Konwentu, o której mowa powyżej. Np. w załączniku odnośnie do studiów II stopnia czytamy: *„Kierunek Zarządzanie należy do obszarów kształcenia w zakresie nauk społecznych. Dziedziną główną jest ekonomia z odwołaniem do dorobku naukowego dyscyplin: prawo, psychologia, politologia i socjologia”*, zapis nie obejmuje obszaru nauk humanistycznych i ścisłych, które podano w raporcie, co wskazuje na niezgodność praktyki z uchwałą Konwentu. Ponadto trudno zaakceptować brak związku kierunku *zarządzanie* z dyscypliną nauk o zarządzaniu. W ocenie ZO kształcenie w obszarze nauk społecznych odbywa się w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, ekonomia, finanse.

Dla studiów I stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych określono wspólne efekty kształcenia, w tym 38 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 32 umiejętności i 21 związanych z kompetencjami społecznymi. Dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia także określono wspólne efekty kształcenia, w tym: 21 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 21 umiejętności i 23 związanych z kompetencjami społecznymi. W opinii ZO sformułowanej na podstawie analizy przedstawionej dokumentacji odnośnie efektów kształcenia żaden z nich nie odnosi się do obszaru nauk humanistycznych i nauk ścisłych wyeksponowanych w raporcie samooceny. Wszystkie efekty kształcenia zostały przyporządkowane do kształcenia w zakresie nauk społecznych. Wiążące jest przyporządkowanie dokonane przez Konwent.

Kierunkowe efekty kształcenia są adekwatne do efektów obszaru nauk społecznych określonych w Krajowych Ramach Kwalifikacji odpowiednio dla I i II poziomu kształcenia, ale wobec zmiany dokonanej w 2017r. powinny odpowiadać Polskiej Ramie Kwalifikacji. Opis

efektów w zdecydowanej większości przypadków nie różnicuje stopnia kształcenia, a także stawia zbyt niskie wymagania dotyczące wiedzy. Na studiach I stopnia stosuje się zapis wskazujący na podstawowy zakres wiedzy, podczas gdy powinna to być wiedza zaawansowana, np. **Z1P\_W12:** *Ma podstawową wiedzę z zakresu matematyki i wykorzystania jej w procesie zarządzania.* Na studiach II stopnia efekty są opisane bez sprecyzowania poziomu wiedzy np. **Z2P\_W06** *Ma wiedzę w zakresie kategorii makroekonomicznych i ich wpływu na zarządzanie.* Ponadto niektóre efekty kształcenia są identyczne na studiach I i II stopnia, np. **Z1P\_W06 na studiach I stopnia:** *Posiada wiedzę, dotyczącą gramatyki, ortografii, leksyki w tym leksyki specjalistycznej zgodnej z kierunkiem Zarządzanie, fonologii, stylistyki, frazeologii, niektórych zagadnień kulturowych, społecznych i ekonomicznych, dotyczących nauczanego obszaru językowego.* Wiedza ta odpowiada jego poziomowi językowemu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego i jest przetwarzana w procesie aktywnego jej wykorzystania w różnych sytuacjach komunikacyjnych (języka ogólnego, specjalistycznego czy zawodowego), realizujących się we wszystkich kompetencjach językowych i **Z2P\_W01 na studiach II stopnia;** czy **Z1P\_W11 na studiach I stopnia:** *Ma wiedzę dotyczącą zagadnień kształtowania sprawności fizycznej i ogólnorozwojowej człowieka, również oddziaływaniu na osobowość w jej intelektualnym i społecznym wymiarze* i **Z2P\_W05 na studiach II stopnia;** albo **Z1P\_U06 na studiach I stopnia:** *Potrafi poprawnie wykorzystać język obcy w zakresie różnych rodzajów komunikacji językowej na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; komunikuje się w różnych rodzajach sytuacji społecznych, rozumie i poprawnie redaguje teksty zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie, swobodnie wyraża sądy i opinie. Umie przygotować opracowanie pisemne i ustne uznawane za podstawowe w zakresie nauk o zarządzaniu. Potrafi przygotować i przedstawić w języku obcym prezentację pisemną, multimedialną i ustną na temat swojej pracy dyplomowej* i **Z2P\_U01 na studiach II stopnia.**

Efekty kształcenia dla kierunku Zarządzanie odnoszą się do Krajowych Ram Kwalifikacji. Między innymi ze względu na wspomniane wyżej zmiany dokonane w 2017r. powinna być dokonana weryfikacja i uaktualnienie pod kątem dostosowania do poziomu 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji, np. w zakresie wiedzy, iż student posiada wiedzę, zna i rozumie w stopniu odpowiednio: zaawansowanym i pogłębionym. W tym kontekście należy zweryfikować dotychczasowe efekty, pod kątem wspomnianych wyżej uchybień, jak również niejasności merytorycznych, które zaobserwowano np. odnośnie do efektu **Z1P\_W15:** *Ma podstawową wiedzę w zakresie nauk o zarządzaniu;* tak zapisany efekt jest zbyt ogólny, nie precyzuje wiedzy o zarządzaniu, może dotyczyć każdego przedmiotu na wizytowanym kierunku.

Dla wielu przedmiotów nie sprecyzowano przedmiotowych efektów kształcenia (w sylabusach są wyeksponowane cele kształcenia), np. *Personalizm chrześcijański, Wyzwania społeczne, Kreowanie rzeczywistości, Metodyka badań i prac naukowych* i inne. Przedmiotowe efekty kształcenia w odniesieniu do modułów, gdzie zostały one sprecyzowane, np. *Mediacje i negocjacje* są adekwatne do efektów kierunkowych.

Efekty kształcenia uwzględniają stopień znajomości języków obcych – na studiach I i II stopnia są identyczne, w części dotyczącej umiejętności przygotowania opracowań pisemnych i ustnych uznanych za podstawowe w zakresie nauk o zarządzaniu; przygotowania i przedstawienia w języku obcym prezentacji pisemnej, multimedialnej i ustnej na temat swojej pracy dyplomowej.

Efekty określone dla praktyk zawodowych są spójne z efektami kierunkowymi, określają wykorzystanie wiedzy w celu nabycia określonych umiejętności w sferze zarządzania organizacją wiążąc je ze środowiskiem pracy w podmiotach stanowiących miejsca praktyk.

## **Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron**

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest oryginalna, a jednocześnie zgodna z podstawowymi osiągnięciami dyscyplin naukowych, na których ją oparto. Jest zgodna z misją i strategią Uczelni i potrzebami lokalnego rynku pracy. Wpływ interesariuszy zewnętrznych na koncepcję kształcenia trudno zidentyfikować, bo był on nieformalny. Wadą jest ograniczenie działalności rozwojowej przede wszystkim do doskonalenia i uzupełniania własnej działalności oraz służby otoczeniu, a niedostatek czerpania z prac rozwojowych inspiracji do doskonalenia koncepcji kształcenia i materiału do bieżącego uzupełniania treści programowych.

Efekty kształcenia przypisano do obszaru nauk społecznych, nie określono dziedziny, a dyscypliny to: ekonomia, prawo, psychologia, politologia, socjologia. Pominięto nawet dyscyplinę nauk o zarządzaniu, która w sposób oczywisty kojarzy się z kierunkiem *zarządzanie*. Efekty kształcenia dla studiów I i II stopnia zbyt mało się różnią, a często są identyczne. Tylko niektóre efekty kształcenia oddają praktyczny profil kształcenia, ale znaczny udział efektów o charakterze humanistycznym wywołuje wątpliwości co do zgodności z tym profilem. Brak przedmiotowych efektów kształcenia dla wielu przedmiotów realizowanych na kierunku.

## **Dobre praktyki**

-

## **Zalecenia**

1. Należy organizować prace rozwojowe polegające na wykorzystywaniu zdobyczy nauk o zarządzaniu do rozwiązywania problemów praktycznych, a zdobyte w ten sposób informacje i doświadczenia wykorzystywać do doskonalenia programów studiów.
2. Należy dostosować terminologię kierunkowych efektów kształcenia do właściwego poziomu dla Polskiej Ramy Kwalifikacji i zapewnić wyraźne zróżnicowanie efektów dla dwóch różnych poziomów studiów.
3. Należy sprecyzować efekty kształcenia dla każdego przedmiotu w programie studiów.

## **Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia**

- 2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

## **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2**

### **2.1.**

Na ogół program i plan studiów stanowi logiczną sekwencję przedmiotów umożliwiających osiągnięcie wyspecyfikowanych przez Uczelnię efektów kształcenia; wątpliwości budzą przedmioty humanistyczne, które nie wykazują bezpośrednich związków z kierunkiem *zarządzanie*. Ich wymiar, zwłaszcza na I stopniu, w znacznym zakresie (168 godzin) przekracza wymiar godzinowy innych przedmiotów odnoszących się *stricto* do *zarządzania*. Jako przykład można podać przedmiot na studiach I stopnia *Personalizm chrześcijański*, któremu przyporządkowano aż 9 ECTS, a który realizuje np. temat (6) *Jaka wartość ma ludzkie życie? Eutanazja - miłosierdzie czy zagrożenie; sens cierpienia; pytanie o*

*starość, chorobę i śmierć, czy temat (7) Odpowiedzialność za ochronę życia poczętego oraz ochronę godności osoby ludzkiej w chorobie, cierpieniu i umieraniu.*

Przyjęta liczba punktów ECTS w toku studiów I stopnia (6 semestrów) wynosi 200, w toku studiów II stopnia (trzy semestry) 111, a więc w obu przypadkach wyraźnie za dużo w stosunku do zasady 30 punktów na semestr. Struktura punktów ECTS za poszczególne moduły studiów (grupy przedmiotów) jest prawidłowa, ze stosunkowo dużą liczbą punktów ECTS za przedmioty podstawowe i kierunkowe (82 punkty na I stopniu i 43 punkty na II stopniu). Na poziomie przedmiotów określony jest nakład pracy studenta, z uwzględnieniem głównych elementów pracy studenta (z podziałem na zajęcia w kontakcie bezpośrednim oraz zajęcia w kontakcie pośrednim). Mimo niestacjonarnej formy studiów realizowane jest także wychowanie fizyczne, któremu przypisano po 2 pkt ECTS (I i II stopień studiów), a do wychowania fizycznego takich punktów nie należy przypisywać. Liczba punktów ECTS przyporządkowana przedmiotom/modułom do wyboru wynosi, wg raportu samooceny odpowiednio: 59 i 54 ECTS. Trudno jest jednak zidentyfikować te przedmioty, nie są one oznaczone ani w sylabusach, ani w wykazie przedmiotów; w ofercie dydaktycznej specjalność jest tylko jedna, podobnie jak język obcy – tj. tylko język angielski. ZO stwierdza więc, że nie ma właściwego zakresu wyboru zajęć. Liczba punktów ECTS przyporządkowana przedmiotom praktycznym spełnia wymagania dla praktycznego profilu kształcenia 101 i 75 punktów ECTS dla I i II stopnia studiów. ZO ma jednak zastrzeżenia dotyczące metod prowadzenia tych zajęć, a zwłaszcza wykorzystywania instrumentarium właściwego dla praktyki, np. przedmioty związane z rachunkowością powinny być wspierane odpowiednimi programami praktycznymi (jak program Symfonia). Chodzi o gruntowne praktyczne wsparcie kształcenia w zakresie profilu praktycznego; same przykłady z praktyki gospodarczej i społecznej, o których wspominali prowadzący na spotkaniu ZO z kadrą, nie wypełniają tego wymogu w pożądanym zakresie.

Plan i harmonogram studiów jest zgodny z zasadami higieny procesu uczenia się, a także dostosowany do potrzeb studentów, którzy w większości łączą studia z pracą zawodową. Opinie studentów o harmonogramie zajęć są przekazywane samorządowi studentów i analizowane przez władze Uczelni. Formalnie swoboda kształtowania programu studiów jest możliwa poprzez wybór jednej z kilku oferowanych na kierunku zarządzanie specjalności. Jest ona jednak ograniczona – nie wszystkie specjalności są uruchamiane. Szczególnie uzdolnionym studentom oraz studentom niepełnosprawnym uczelnia stwarza możliwość otrzymania indywidualnego planu studiów i programu studiów.

Przegląd sylabusów i prac etapowych dał obraz nie tylko pewnych braków osiągnięcia efektów kształcenia, ale również pewnych braków adekwatności liczby punktów ECTS do nakładu pracy studenta oraz braku ćwiczenia umiejętności praktycznych w ramach pracy własnej (np. przedmiot *Podstawy marketingu*, który zgodnie z sylabusem winien obejmować 70h pracy własnej studenta, w tym „przygotowanie się do zajęć/lektury”, „przygotowanie do prac indywidualnych” oraz „przygotowanie się do zaliczenia, egzaminu”, co nie wskazuje na ćwiczenia umiejętności praktycznych; de facto prace przejściowe z tego przedmiotu nie potwierdziły realizacji powyższego zapisu, czego wyrazem były referaty napisane również na 1 stronę) - szerzej na ten temat w niniejszym raporcie, w części dotyczącej oceny prac przejściowych/etapowych.

Uczelnia prowadzi zajęcia w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, warsztatów, lektoratów oraz e-learningu. Nie jest jednak przekonujący fakt, że na II stopniu studiów są prowadzone tylko wykłady i warsztaty, jak wynika z planów studiów i sylabusów. Przegląd sylabusów nie daje podstaw do utwierdzenia w przekonaniu co do słuszności tej formy zajęć. W opinii ZO przyjęte przez Uczelnię „warsztaty” nie różnią się charakterem od ćwiczeń – wręcz te byłyby lepsze, np. sylabus przedmiotu Makroekonomia podaje: „XI. Metody dydaktyczne: Wykład, warsztaty przedmiotowe. Podstawową metodą dydaktyczną jest

wykład z wykorzystaniem prezentacji, przewidziano również dyskusję z elementami eksperymentu - realizacja kompetencji miękkiej: kreatywności ; przewiduje się możliwość rozwiązywania problemów ekonomicznych z zastosowaniem studium przypadku; przewiduje się konsultacje. XII. Warunki zaliczenia przedmiotu i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiąganych przez studenta: Podstawową formą sprawdzenia wiedzy studentów jest kolokwium sprawdzające - praca kontrolna na koniec semestru i egzamin końcowy - pisemny. Kolokwium obejmuje zarówno część opisową zawierającą indywidualne opinie studenta oraz test wyboru mający charakter sprawdzający. Egzamin ma formę testu wyboru. W indywidualnych przypadkach przewiduje się możliwość przygotowania projektów, esejów lub innych rodzajów pracy własnej studenta". Zdaniem ZO przywołane metody i warunki zaliczenia dla przedmiotu Makroekonomia są charakterystyczne dla ćwiczeń, a nie warsztatów.

Zajęcia realizowane w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim są wspomagane przez zajęcia e-learningowe na platformie Moodle. Na obecną chwilę zajęcia nie są prowadzone poprawnie. Niektóre zapisane kursy nie podają żadnych informacji; inne sprowadzają się tylko do prezentacji wykładu w PPT, który można równie dobrze przesłać studentom mailem. Są również kursy, które sprowadzają się do wypowiedzi studentów, ale w obszarze efektów wiedzy, a nie umiejętności, np. w ramach przedmiotu *Metody wartościowania pracy* sformułowano pytanie do studentów w brzmieniu: „Wyjaśnij twierdzenie o niesprawiedliwej równości i sprawiedliwej równości w podziale dochodów między różne grupy pracowników”. ZO na podstawie przeglądu platformy Moodle i dokumentów z nią związanych (Regulamin platformy e-learningowej, Raport z ankiety e-learningowej) stwierdza, że ta jest niedoskonale wykorzystywana w procesie kształcenia. Brakuje form interaktywnych, w tym konsultacji studentów z prowadzącym zajęcia w formie elektronicznej.

Z opisu efektów kształcenia wynika, że nauka języka obcego jest ważnym elementem procesu kształcenia. W planie studiów natomiast przypada na nią tylko po 8h ćwiczeń i 6h e-learningu na semestr. Zdaniem ZO to nie jest wystarczająca liczba godzin tak ze względu na założony poziom efektu kształcenia jak i na wymagania rynku pracy dotyczące znajomości języków obcych, a nadto umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Obecna liczba godzin z języka obcego i sposób wykorzystania e-learningu nie zapewnia realizacji zakładanych efektów kształcenia. W tym kontekście należy wziąć pod rozwagę zwiększenie liczby godzin z języka obcego. Program studiów nie zawiera zajęć z języka obcego specjalistycznego.

Metody stosowane w procesie dydaktycznym obejmują: egzamin pisemny, ustny lub testowy, udział w dyskusji, prezentacje, eseje, raport z badań, projekty, symulacje zdarzeń, studia przypadków, warsztaty, obserwacje bezpośrednie, referaty. Trafność doboru większości metod dydaktycznych i ich specyficzność należy ocenić jako prawidłową. Jednak niektóre z metod i form zajęć są nieadekwatne do praktycznego profilu kształcenia – nie polegają na wykonywaniu przez studentów czynności praktycznych. Hospitacje wykazały, że zajęcia zadeklarowane w programie studiów jako wykłady nie mają tej formy. Na przykład przedmiot „Szkolenia i rozwój pracowników”, gdzie wykłady, prowadzono w formie ćwiczeń (poprawnie merytorycznie).

Analiza sylabusów wskazuje, że większość przedmiotów, zwłaszcza specjalnościowych na I stopniu, np. *Pozyskiwanie i dobór pracowników* czy *Fundusze europejskie*, ale również inne, ogranicza się w swych treściach kształcenia tylko do nielicznych tematów, co nie wystarcza, by zapewnić realizację wszystkich efektów. Odnośnie do wszystkich sylabusów należy stwierdzić, że w większości przypadków treści przedmiotowe nawiązują do aktualnej wiedzy z dziedziny nauk ekonomicznych, jednak literatura zalecana studentom w sylabusach często jest starsza niż 10 lat, (a bywa też, że jest to literatura z 1962 roku, czy 1988 roku, np. *Bednarski F., Sport i wychowanie fizyczne w świetle etyki św. Tomasza z Akwinu, Londyn, 1962*, w sylabusie z „wychowania fizycznego”; czy *Goćkowski J.: Społeczne role uczonych jako sprawdzian ich ethosu, w: Studia Socjologiczne, nr 4(111), 1988* w sylabusie z „Metodyki

badan i prac naukowych”), co przy dynamice rozwoju nauk należy ocenić krytycznie. Zbiór proponowanej literatury, zwłaszcza podstawowej, jest w wielu sylabusach za obszerny; zwykle ich liczba stanowi zbyt duży obszar do przyswojenia przez studenta do egzaminu/zaliczenia; np. 9 pozycji w sylabusie „Etyka w zarządzaniu”.

Grupy wykładowe, jak i ćwiczeniowe są niewielkie, co wynika z regulaminu studiów, wg którego, grupa ćwiczeniowa może liczyć 36 osób, grupa lektorska – 18 osób, laboratorium komputerowe – 18 osób. W bieżącym roku 2018/2019 grupy liczą na I st. do 12 osób, na II st. do 28 osób.

Trzeba podkreślić wkład interesariuszy zewnętrznych, jak wynika ze spotkania ZO z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w kształtowanie programu kształcenia. Widoczny jest również ich udział w prowadzeniu zajęć, co potwierdza realizowanie praktycznego profilu kształcenia. Program studiów ocenianego kierunku zawiera panel zajęć powiązanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano ponad 50% ogólnej liczby punktów ECTS.

Program I i II st. studiów przewiduje obowiązkowe praktyki zawodowe, po 16 pkt. ECTS i 480h (po 240 h na I stopniu, po czwartym i piątym semestrze i 240 na II stopniu po drugim i trzecim semestrze). Sformułowane dla nich efekty kształcenia i treści programowe są zgodne i poprawne. Prawidłowo zostały opracowane sylabusy praktyk, obejmują wszystkie podstawowe elementy jak: liczba punktów ECTS, cel praktyk, efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Podstawą realizacji praktyki jest umowa pomiędzy Uczelnią, organizatorem praktyk a studentem. Ogólne warunki odbycia i zaliczenia praktyk określa Regulamin Studenckich Praktyk Zawodowych, który dostępny na stronie internetowej Uczelni oraz tablicy ogłoszeniowej. Załączniki regulaminu zawierają szczegóły dotyczące odbycia praktyk, jak i wzory pism - umowa, podanie, skierowanie i indeks praktyk.

Osoby które nie podjęły dotychczas pracy zawodowej stanowią mniejszość studentów, druga grupa to osoby pracujące zawodowo. W celu znalezienia właściwej jednostki dla odbycia praktyk zawodowych Uczelnia dysponuje listą jednostek umożliwiających ich odbycie przede wszystkim studentom niepracującym zawodowo. Jednak studenci chętniej poszukują jednostek do odbycia praktyk we własnym zakresie, rzadziej korzystają z możliwości pomocy uczelni w tym zakresie. Dla pierwszej grupy studentów (osoby niepracujące) procedura odbycia praktyk przewiduje w pierwszej kolejności akceptację miejsca odbycia praktyk, a następnie Uczelnia wystawia skierowanie na ich odbycie i następuje podpisanie umowy trójstronnej. Proces kończy się przygotowaniem sprawozdania z praktyk przez studenta z załączoną oceną pracodawcy. Na tej podstawie wystawiana jest ocena końcowa z praktyk. Należy dodać, że dziennik praktyk ma charakter sprawozdawczy i nie odnosi się do założonych efektów kształcenia. Inna procedura odbywania praktyk dotyczy drugiej grupy studentów (osoby pracujące zawodowo). Grupa ta składa podanie o zaliczenie praktyk do Rektora uczelni z pełną informacją o miejscu i zakresie obowiązków w swoim miejscu pracy. Z informacji uzyskanych podczas akredytacji wynika, że nigdy nie zdarzyło się, by władze Uczelni nie zaliczyły praktyk w ramach pracy zawodowej. Uczelnia w sposób sporadyczny hospituje praktyki zawodowe, średnio jeden raz do roku, ale dla Wydziału Zarządzania brak dokumentacji w tym zakresie.

Nie można stwierdzić by w jakikolwiek formalny sposób uczelnia prowadziła proces monitorowania losów zawodowych absolwentów. Informowano, że jedyną formą zbierania informacji jest przekaz ustny, a jego właściwość i skuteczność uzasadniona jest małą społecznością miasta i okolic, gdzie łatwo zdobyć informacje o studentach.

## 2.2.

Ogólne zasady oceny i weryfikacji efektów kształcenia w tym zasad dyplomowania określa regulamin studiów Uczelni Jańskiego. Dyplom ukończenia studiów uzyskuje się po: zaliczeniu wszystkich przedmiotów z planu studiów, w tym praktyki zawodowej, pozytywnej ocenie z pracy dyplomowej (promotora i recenzentów), zdaniu egzaminu dyplomowego.

Stosowanych jest wiele metod weryfikacji i oceny (określonych w sylabusie), wśród których wyróżnić można m.in.: ocena wypowiedzi ustnych, wkład w dyskusję, praca pisemna realizacja projektu, wykonywanie zadań indywidualnie lub grupowo itp. Na kierunku zazwyczaj stosowane są metody weryfikacji osiąganych efektów kształcenia uwzględniające specyfikę danego przedmiotu. Wśród przedłożonych prac etapowych dominowały sprawdzające wiedzę, a brakowało sprawdzających umiejętności i kompetencje społeczne, co zwłaszcza jest potrzebne przy profilu praktycznym. Wymagania były niewysokie; zdarzały się pytania bardzo proste, zaliczanie przedmiotu na podstawie 1 pytania czy 1 zadania (zamiast przekrojowego sprawdzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) czy niewystawianie ocen tam, gdzie powinny być niedostateczne. Studenci na spotkaniu wskazywali jednak przykłady (nieliczne) przedmiotów kończących się projektem (np. podstawy marketingu) oraz zajęcia na których oceniano rozwiązywanie realnych problemów biznesowych przy pracy nad studium przypadku (*case study*) np. systemy motywacyjne i polityka płac. Kryteria oceniania przedstawiane są studentom zazwyczaj na pierwszych zajęciach. Studenci są na bieżąco informowani o przyznawanych im ocenach, a w razie potrzeby konsultacji mają bezpośredni kontakt mailowy i telefoniczny do prowadzącego.

Zasady przygotowania prac dyplomowych są zgodne z ogólnie przyjętymi. Konstrukcję i zawartość merytoryczną pracy student ustala z promotorem. Prace dyplomowe są na ogół zgodne z kierunkiem „zarządzanie”. Analizowane przez ZO prace są na przeciętnym poziomie. Prace w ograniczonym stopniu mają charakter aplikacyjny (brak wniosków doskonalących procesy lub działania zarządcze, brak pogłębionej diagnozy problemów występujących w organizacjach). Inne typowe wady to sztuczne powiększanie objętości prac przez dużą liczbę zdjęć i rysunków, wykorzystywanie starych źródeł lub źródeł o charakterze nienaukowym, błędy metodyczne. Przegląd prac dyplomowych wykazał także przesadnie wysokie ich oceny, słabe uzasadnienia ocen (były przypadki uwag oceniających tylko do strony formalnej), stwierdzono przypadek wypełnienia opinii opiekuna i recenzji przez tę samą osobę.

Osiągnięcie efektów kształcenia uzyskanych podczas praktyki potwierdzane jest przez Kierownika praktyk na podstawie wpisów do karty praktyk, zgodnych z programem praktyk i potwierdzonych przez zakład pracy. Zgodnie z informacją zawartą w sylabusie formą zaliczenia praktyk zawodowych jest praca pisemna. W rzeczywistości zaliczenie praktyki odbywa się na zasadzie analizy indeksu-dziennika praktyk oraz krótkiej ocenie sporządzonej przez pracodawcę. Uczelnia w sposób ograniczony weryfikuje stopień osiągnięcia efektów kształcenia przewidzianych dla praktyk zawodowych. Student sam je określa, a Kierownik praktyk zatwierdza. Pomimo określenia w sylabusach efektów kształcenia dla praktyk zawodowych nie są one weryfikowane w kontekście odbytej praktyki, istnieje prawdopodobieństwo, że student nie nabył właściwej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

## 2.3.

Warunkiem przyjęcia na studia jest pozytywny wynik postępowania kwalifikacyjnego i podpisanie umowy o naukę z kandydatem. Uczelnia nie stosuje żadnych wymagań wstępnych wobec kandydatów na studia z wyjątkiem wymagań formalnych (posiadanie świadectwa maturalnego; również zalegalizowanego lub opatrzonego apostille w przypadku osób, które ukończyły szkołę średnią za granicą). Kandydaci ubiegający się o przyjęcie na studia II stopnia

przedstawiają, poza dokumentami jak na studia I stopnia, dyplom ukończenia studiów I stopnia. Studenci ubiegający się do przyjęcia na studia na kierunku Zarządzanie zobowiązani są do przedstawienia odpowiednich dokumentów potwierdzających dotychczasową drogę kształcenia. Na podstawie tych dokumentów określa się, czy efekty uczenia się przez studenta poza systemem studiów są adekwatne do efektów kształcenia obowiązujących na kierunku Zarządzanie. W przypadku zbyt dużych różnic studenci są zobowiązani do wyrównania rozbieżności poprzez uzupełnienie brakujących punktów w trakcie procesu kształcenia podstawowego. Informacje na temat rekrutacji na studia są dostępne na stronie internetowej i zrozumiałe dla studentów oraz kandydatów na studia.

Proces dyplomowania zaplanowano właściwie, a określono w Regulaminie Studiów. Zasady procesu dyplomowania są transparentne. Student otrzymuje opiekę promotorską oraz dodatkowo zajęcia seminaryjne na temat metodyki pisania prac dyplomowych. W trakcie egzaminu dyplomowego student odpowiada na pytania ujęte w wykazie: ogólne i specjalnościowe oraz te dotyczące części praktycznej pracy dyplomowej (egzamin dyplomowy licencjacki), a także pytanie ujęte w wykazie oraz pytania dotyczące części teoretycznej i praktycznej pracy dyplomowej (w przypadku egzaminu dyplomowego magisterskiego). Poziom ich trudności na ogół ocenia się jako odpowiedni do stopnia i profilu kształcenia; zdarzają się przypadki niezachowania wspomnianej zasady, np. autorowi pracy pt. „Potrzeby kulturalne mieszkańców gminy Zbójna a działalność gminnego ośrodka kultury w Zbójnej”; podczas obrony zadano pytania: *Wymień uwarunkowania wewnętrznego kształtowania kapitału ludzkiego. Co oznacza analiza SWOT. Omów koncepcję zarządzania reengineering – żadne z nich nie odnosiło się do tematu pracy magisterskiej.*

Warunkiem kwalifikacji na określony semestr studiów jest osiągnięcie przez kandydata wszystkich zakładanych efektów kształcenia dla danego etapu studiów.

### **Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron**

Uczelnia poprawnie dostosowała program zajęć do poziomu i profilu kształcenia. Treści programowe w większości przypadków są spójne z kierunkowymi efektami kształcenia. Jest też odpowiedni udział zajęć służących opanowywaniu praktycznych umiejętności zawodowych, ale nie zawsze stosuje się w nich metody dydaktyczne i instrumenty pozwalające osiągać umiejętności praktyczne. Metody i formy zajęć zadeklarowane przez Uczelnię w Raporcie samooceny nie zawsze jednak znajdują potwierdzenie w praktyce dydaktycznej, np. niektóre warsztaty mają formę ćwiczeń audytoryjnych. Uczelnia realizuje program praktyk zawodowych zgodnie z przyjętym regulaminem, lecz ich zakres i nabywane umiejętności, kompetencje społeczne i wiedza są weryfikowane w znacznym stopniu tylko na podstawie opisu dokonanego przez studenta. Odnosi się to zarówno do osób niepracujących, które we własnym zakresie poszukują miejsca odbywania praktyk lub korzystają w tym zakresie z pomocy Uczelni, jak i osób które odbywają praktyki w swoich zakładach pracy

Za mocną stronę organizacji procesu kształcenia należy uznać jej zgodność z zasadami higieny pracy umysłowej. Za słabą stronę można uznać utrudnioną możliwość indywidualizacji programu studiów – wybór specjalizacji na kierunku jest z reguły ograniczony, podyktowany wyborem większość studentów.

System sprawdzania i oceniania z pewnymi ograniczeniami (np. polegającymi na niedostatecznej kompleksowości sprawdzenia wiedzy) umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz poprawną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy (choć na niewysokim poziomie wymagań), ale niepełną w zakresie umiejętności. Proces rekrutacji jest transparentny. Uczelnia oprócz wymagań formalnych przy rekrutacji na studia II stopnia sprawdza zakres dotychczasowego wykształcenia i ewentualnie zaleca zaliczenie różnic programowych. Proces dyplomowania wymaga podjęcia działań doskonalących mających na celu podniesienie jakości prac

dyplomowych i większego ich dostosowania do praktycznego profilu kształcenia. Dotyczy to zwłaszcza zapewnienia aplikacyjnego charakteru prac, korzystania z bardziej bogatej literatury naukowej i rezygnacji z bezprzedmiotowego wypełniania treści np. ilustracjami. Niskie są wymagania stawiane pracom dyplomowym, a ich oceny często słabo uzasadnione.

### **Dobre praktyki**

-

### **Zalecenia**

1. Wskazane jest wykorzystywanie możliwości prowadzenia interaktywnych form zajęć za pomocą platformy zdalnego nauczania.
2. Zaleca się lepsze dostosowanie metod i form zajęć do praktycznego profilu studiów.
3. Zaleca się zaktualizowanie literatury zalecanej studentom w sylabusach, a niektórych przypadkach dostosowanie jej do poziomu wiedzy odpowiedniej dla stopnia studiów.
4. Zalecane jest wzbogacenie oferty języków obcych. Konieczna jest zmiana koncepcji nauczania języków obcych, zwiększenie liczby godzin z możliwością realizacji efektów kształcenia.
5. Zaleca się bardziej kompleksowe sprawdzanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w pracach etapowych oraz stawianie wyższych wymagań.
6. Niezbędna jest poprawa poziomu prac dyplomowych, a zwłaszcza ich aplikacyjnego charakteru oraz bogactwa i jakości powoływanej literatury, oraz bardziej krytyczna ich ocena.
7. Zaleca się bardziej wnikliwą weryfikację osiągania efektów kształcenia osiąganych dzięki praktykom. Zaleca się również częstsze hospitacje miejsc odbywania praktyk zawodowych oraz bardziej wnikliwą analizę indeksów praktyk w celu eliminacji prac niepotrzebnych (np. „kilkugodzinnej nauki obsługi koparki „).

### **Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia**

- 3.1. Projektowanie, za twierdzenie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

#### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3**

##### **3.1.**

Uczelnia opracowała i wdrożyła w roku akademickim 2012/2013 Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (Uchwała nr 7 Konwentu z dnia 11 stycznia 2013 r.). Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Uczelnię w raporcie samooceny zapewnianie jakości kształcenia skoncentrowane jest na dwóch głównych, zdefiniowanych przez Uczelnię obszarach:

1. Programowym – programy i plany studiów są przedmiotem debat Konwentu i są przez organ kolegiálny uchwalane,
2. Podmiotowym:
  - a) oceniania studentów – w zakresie stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy o raz oceny wyników kształcenia,
  - b) oceniania kadry dydaktycznej – zarówno przez studentów, jak i przez Władze Uczelni,
  - c) badania poziomu zadowolenia studentów – uwagi studentów o funkcjonowaniu uczelni, jak również opinie dotyczące przygotowania merytorycznego kadry naukowo-

dydaktycznej,

- d) udostępniania informacji o bieżących i przyszłych działaniach Uczelni – proces ten odbywa się w różnych formach instytucjonalnych: posiedzenia Konwentu, spotkania z kadrami dydaktyczną, samorządem studenckim, czy też kołem naukowym. Ponadto Uczelnia prowadzi własną stronę internetową, a każdy z pracowników ma możliwość założenia konta poczty elektronicznej na serwerze uczelnianym.

Zgodnie z informacjami i materiałami przedstawionymi Zespołowi Oceniającemu Wewnętrzny Systemy Zapewniania Jakości Kształcenia jest rozumiany w Uczelni jako:

- ogólna polityka zapewniania jakości, procedury i standardy dotyczące oferowanych programów studiów i efektów kształcenia;
- mechanizmy zatwierdzania, przeglądu i monitorowania programów studiów i związanych z nimi efektów kształcenia (mechanizmy sprawdzania, czy i w jakim stopniu efekty kształcenia przyjęte dla kierunku i podane do publicznej wiadomości są osiągnięte w wyniku realizacji procesu dydaktycznego);
- ocenianie studentów na podstawie kryteriów i przepisów z zachowaniem odpowiednich procedur;
- metody zapewniające, że kadra prowadząca zajęcia dysponuje odpowiednimi kwalifikacjami i kompetencjami;
- zapewnienie zasobów materialnych wspomagających kształcenie;
- publikowanie informacji na temat oferowanych programów i efektów kształcenia.

Nad całością działań w odniesieniu do ww. elementów czuwa Rektor, w porozumieniu z Konwentem. Zgodnie z informacjami przedstawionymi Zespołowi Oceniającemu, w odniesieniu do zatwierdzania, przeglądu i monitorowania programów studiów i związanych z nimi efektów kształcenia, działania te obejmują::

- monitorowanie i aktualizację programu studiów;
- analizę efektów kształcenia;
- analizę i ocenę udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych oraz oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego;
- przygotowanie opracowań i rekomendacji działań w tych obszarach wynikających z różnych innych analiz, badań, sprawozdań, raportów.

Ponadto, zgodnie z informacjami przedstawionymi Zespołowi Oceniającemu procedury – funkcjonujące na zasadzie tradycji i długoletniej praktyki dotyczą:

- projektowania i zatwierdzania programu kształcenia;
- wykorzystywania wniosków z przeglądu programu kształcenia;
- modyfikacji programu kształcenia;
- współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym;
- badania opinii studentów i wykorzystania ich wyników;
- hospitacji zajęć i wykorzystania ich wyników w odniesieniu do osiągania na zajęciach zakładanych efektów kształcenia;
- sporządzania sylabusu i jego udostępniania;
- monitoringu losów zawodowych absolwentów i wykorzystywania wyników w zakresie opinii o efektach kształcenia zdobywanych w wyniku realizacji programów kształcenia.

W Uczelni powołano kierunkowe i Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia. Na początku roku akademickiego komisje kierunkowe analizują całość procesu dydaktycznego, składają raporty do Komisji Uczelnianej, która sporządza stosowne sprawozdanie. Jest ono poddawane dyskusji na posiedzeniu Konwentu. Za wdrożenie sformułowanych uwag, sugestii zmian odpowiada Rektor. Działania w obszarze oceniania studentów obejmują: analizę danych dotyczących liczby studentów powtarzających dany etap studiów oraz analizę liczby wpisów warunkowych pod kątem weryfikacji zasad oceniania, procedur oceniania i kryteriów oceny. Procedury opisujące procesy w tym obszarze służą sprawdzeniu czy i jak dokonano takich rozstrzygnięć jak: 1) opis przedmiotu w zakresie określania sposobów i kryteriów oceniania; 2) przydział poszczególnym przedmiotom lub modułom punktów ECTS; 3) zakres odpowiedzialności wskazanych osób oraz harmonogram weryfikacji zasad oceniania pracy dyplomowej; 4) sytuacji spornych, przypadków losowych, nieobecności na egzaminach; 5) wgląd do egzaminacyjnych prac pisemnych. W zakresie procesu dyplomowania ustalenia dotyczą: 1) określenia właściwej dla kierunku liczebności grup seminaryjnych; 2) sposobu i podmiotu weryfikacji liczebności grup; 3) postępowania w przypadku przekroczenia bądź niewykorzystania ustalonej liczebności grup na seminariach dyplomowych; 4) określania zasad formułowania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych tak, by były zgodne z efektami uczenia się dla danego stopnia, kierunku i specjalności; 5) określenia formalnych i merytorycznych kryteriów, właściwych dla kierunku i specjalności studiów, które powinna spełniać praca dyplomowa; 6) określenia zasad oceny pracy dyplomowej; 7) określenia odpowiedniego dla kierunku i specjalności zakresu tematycznego egzaminu dyplomowego.

Zapewnianie odpowiednich kompetencji kadry naukowo-dydaktycznej obejmuje m.in. dostęp nauczyciela akademickiego do opinii studentów na temat jego pracy, omawianie wyników badania opinii studentów oraz hospitacji z bezpośrednim przełożonym. Do realizacji wspomnianych działań wykorzystywany jest arkusz hospitacji z formularzem protokołu z hospitacji oraz sprawozdania, poprzedzonego wskazaniem zasad i sposobu doboru osób hospitowanych i hospitujących.

Oceniając praktyczną realizację wyżej wspomnianych założeń Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i ich skuteczność w odniesieniu do projektowania, monitorowania i przeglądu programu kształcenia, należy podkreślić, że ZO zidentyfikował zmiany w programie studiów wynikające z wewnętrznych dyskusji, np. związane z modyfikacją metod kształcenia w ramach poszczególnych modułów. Nie zmienia to jednak faktu, że z punktu widzenia ZO, na podstawie opinii uzyskanych w toku spotkań przeprowadzonych z różnymi grupami interesariuszy procesu kształcenia, istotną słabością dotychczasowych nieformalnych rozwiązań jest brak, wbrew deklaracji przedstawicieli Uczelni, przejrzystej, uporządkowanej i trwałej praktyki odnoszącej się do projektowania efektów kształcenia i ich zmian. Należy zwrócić uwagę, że brak przejrzystości określonych kompetencji, etapów postępowania, częstotliwości i zasad w tym zakresie, a także warunków, jakie powinien spełniać program kształcenia, negatywnie oddziałuje na skuteczność Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, nie zapewniając jej w pełni w odniesieniu do monitorowania, oceny i doskonalenia programu kształcenia. Należy przy tym zaznaczyć, iż podczas spotkania z ZO przedstawiciele Komisji ds. Jakości Kształcenia, nie potrafili wyjaśnić, w jaki sposób w praktyce przebiega proces projektowania programu kształcenia i jego zmian. Podczas spotkania z ZO przedstawiciele Jednostki wskazali, że

powyższe wynika m.in. z dokonanych w ostatnich latach, szerokich zmian kadrowych w Uczelni. Zdaniem ZO wyżej opisana sytuacja ukazuje słabość dotychczasowych, w większości nieformalnych działań, których skutkiem w przypadku nagłych zmian personalnych jest brak wiedzy w zakresie praktykowanych rozwiązań, co uniemożliwia ich rzetelną ocenę, monitorowanie i doskonalenie.

Udział studentów w projektowaniu, monitorowaniu i okresowym przeglądzie programu kształcenia ma charakter nieformalny – władze Uczelni wykorzystują przede wszystkim informacje przekazywane przez studentów rektorowi oraz prowadzącym zajęcia. Udział studentów w zatwierdzaniu programu kształcenia odbywa się poprzez przedstawiciela studentów w konwencie Uczelni.

Uwzględniając wnioski ZO PKA wynikające z analizy programów kształcenia, należy podkreślić, iż zostały stwierdzone liczne usterki i niesprawności, które nie zostały zdiagnozowane przez Uczelnię, co zdaniem ZO świadczy o niewystarczającej, na tym etapie, skuteczności Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Przykładowo stwierdzono, iż: 1) program studiów nie jest w pełni dostosowany do poziomu i profilu kształcenia; 2) metody i formy zajęć zadeklarowane przez Uczelnię w raporcie samooceny częściowo nie znajdują potwierdzenia w praktyce dydaktycznej; 3) Uczelnia nie prowadzi systematycznych hospitacji praktyk oraz, w odniesieniu do praktyk, nie weryfikuje stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia; 4) Uczelnia nie zapewnia możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia; 5) proces dyplomowania wymaga podjęcia działań doskonalących mających na celu podniesienia jakości prac dyplomowych i większego ich dostosowania do praktycznego profilu kształcenia. Ponadto hospitacje zajęć potwierdziły, iż w niektórych przypadkach ich obsada jest nieprawidłowa. Szczegółowa analiza tychże usterek i niesprawności procesu kształcenia, wraz z zaleceniami ZO, została przedstawiona w kryterium 2 niniejszego raportu.

### 3.2.

Odnosząc się do publicznego dostępu do informacji należy stwierdzić, iż Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia uwzględnia zasady upubliczniania informacji o programach kształcenia oraz warunkach jego realizacji. Działania w tym zakresie dotyczą: 1) analizy i wykorzystania wniosków z raportów rekrutacyjnych; 2) wykorzystywania wniosków z raportów opinii i uwag studentów; 3) zakresu oraz sposobu umieszczania informacji na stronie internetowej. Informacje dotyczące działalności Uczelni znajdują się na ogólnodostępnej stronie internetowej, gdzie zamieszczono podstawowe informacje: 1) dla kandydatów, w tym dotyczące m.in. oferty edukacyjnej, zasad rekrutacji, opłat; 2) dla studentów, w tym m.in. plany zajęć, wzory pism, regulaminy, instrukcje pisania prac dyplomowych, czy też zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego; 3) o Uczelni, w tym m.in. statut, regulamin studiów, regulamin praktyk, harmonogram zajęć. Na uwagę zasługuje fakt, że w Uczelni przyjęto założenie, iż sylabusy nie będą publikowane na ogólnodostępnej stronie internetowej. W toku wizytacji ustalono, że studenci mają zapewniony do nich dostęp za pośrednictwem platformy elektronicznej, po uprzednim zalogowaniu. Zdaniem ZO nie istnieją jednak znaczące przesłanki uzasadniające brak publikacji sylabusów na stronie internetowej. Uczelnia powinna je opublikować w celu zapewnienia kandydatom na studia

stałego dostępu do najważniejszych informacji nt. poszczególnych przedmiotów. Komunikacja ze studentami w zakresie bieżących wydarzeń odbywa się poprzez informacje w gablotach umieszczonych na terenie Uczelni i z wykorzystaniem profilu na Facebooku.

Zawartość strony internetowej jest aktualizowana, a ewentualne opóźnienia w tym zakresie są sygnalizowane przez studentów i pracowników. Ponadto studenci wszystkie niezbędne informacje mogą uzyskać w dziekanacie.

### **Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron**

W odniesieniu do wizytowanego kierunku identyfikuje się działania zorientowane na monitorowanie, ocenę i doskonalenie programu kształcenia. Ponadto Uczelnia wskazała zasady i założenia związane z projektowaniem programów i ich zmian, niemniej jednak, oceniając praktyczną realizację przedstawionych Zespołowi Oceniającemu założeń Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i ich skuteczność, należy podkreślić, iż pomimo zidentyfikowanych zmian w programie studiów wynikających z wewnętrznych dyskusji, istotną słabością dotychczasowych rozwiązań jest brak, wbrew deklaracji przedstawicieli Uczelni, przejrzystej, uporządkowanej i trwałej praktyki odnoszącej się do projektowania efektów kształcenia i ich zmian. Należy przy tym zaznaczyć, że brak przejrzystości określonych kompetencji, etapów postępowania, częstotliwości i zasad w tym zakresie, a także warunków, jakie powinien spełniać program kształcenia, negatywnie oddziałuje na skuteczność Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, nie zapewniając jej w pełni w odniesieniu do monitorowania, oceny i doskonalenia programu kształcenia. Ponadto analizując skuteczność Systemu, należy zwrócić szczególną uwagę na liczne usterki i niesprawności programu kształcenia i warunków jego realizacji. Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do podstawowej, aktualnej i zrozumiałej informacji. Za słabszą stronę w tym zakresie należy jednak uznać brak publicznego dostępu do sylabusów za pośrednictwem strony internetowej Uczelni.

### **Dobre praktyki**

-

### **Zalecenia**

Należy:

1. dokonać przeglądu, a w efekcie modyfikacji programu kształcenia w celu wyeliminowania usterek i niesprawności zdiagnozowanych przez ZO w toku wizytacji, których szczegółowy opis został przedstawiony w części niniejszego raportu dotyczącej kryterium 2.
2. zaprojektować i wdrożyć rozwiązania dotyczące monitorowania systemu weryfikacji efektów kształcenia *ex post*, np. poprzez analizę prac etapowych, pytań egzaminacyjnych, zagadnień problemowych, zadanych projektów etc. w kontekście trafności ich doboru w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia.
3. zintensyfikować działania związane z monitorowaniem jakości procesu dyplomowania *ex post*, np. analiza adekwatności recenzji i oceny w odniesieniu do jakości pracy, czy

też analiza jakości pracy dyplomowej w kontekście wymagań wynikających z dokumentów wewnętrznych Uczelni, w tym potwierdzenia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

4. opracować, wdrożyć i konsekwentnie oraz powtarzalnie realizować przejrzyste i uporządkowane działania odnoszące się do projektowania efektów kształcenia i ich zmian, w szczególności mając na uwadze konieczność określenia podziału zadań i kompetencji, etapów postępowania, częstotliwości i zasad w tym zakresie, a także warunków, jakie powinien spełniać program kształcenia.
5. opublikować sylabusy w celu zapewnienia kandydatom na studia stałego dostępu do najważniejszych informacji nt. poszczególnych modułów/przedmiotów.

#### **Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia**

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

#### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4**

##### **4.1.**

W opinii Zespołu Oceniającego dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich są wystarczające do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Nauczyciele akademicy (24 osoby zgodnie z zestawieniem obciążeń dydaktycznych w roku 2017/2018) kształcący na kierunku *zarządzanie* posiadają stopnie/tytuły naukowe w dziedzinie: nauki ekonomiczne, nauki społeczne, nauki humanistyczne. W zespole jest: 2 samodzielnych nauczycieli akademickich ze stopniami doktora habilitowanego w dziedzinie nauki ekonomiczne oraz nauki humanistyczne, 10 doktorów, w tym 7 doktorów posiadających stopnie naukowe z dziedziny nauk ekonomicznych, 1 doktor nauk prawnych, 1 doktor nauk humanistycznych oraz 1 doktor nauk o obronności, pozostałe osoby mają tytuły magistra (w tym: ekonomia, zarządzanie, finanse, prawo, filologia angielska, matematyka, wychowanie fizyczne). Informacje o dorobku naukowym są nieprecyzyjne i niekompletne. 1 samodzielny nauczyciel akademicki i 2 osoby ze stopniami doktora nie przedstawiły dorobku naukowego, jedna osoba ze stopniem doktora nie określiła dyscypliny naukowej dotyczącej tego stopnia, 1 osoba podała stary dorobek naukowy. W kilku przypadkach dorobek przedstawiano tak, że nie było można być pewnym, czy są to publikacje i gdzie je wydano. Obecnie w Uczelni zatrudnionych jest 15 nauczycieli akademickich w podstawowym miejscu pracy i 9 nauczycieli dla których Uczelnia jest drugim miejscem pracy lub realizują umowę zlecenie. Ci ostatni to praktycy posiadający doświadczenie zawodowe, prowadzą zajęcia z przedmiotów specjalnościowych. Znaczna większość prowadzących zajęcia ma doświadczenie dydaktyczne z innych uczelni, ale w Uczelni Jańskiego w Łomży nie prowadzono szkoleń pedagogicznych dla osób bez takiego doświadczenia, a zatem kompetencje dydaktyczne niektórych nauczycieli akademickich są niepotwierdzone. Brakuje osób dobrze przygotowanych do wykorzystywania na zajęciach odpowiedniego oprogramowania komputerowego.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku *zarządzanie* prowadzili badania powiązane z aktualnymi problemami gospodarki i handlu we współczesnych warunkach integracji europejskiej. Podejmowali badania z obszaru analiz marketingowych, w tym budowania strategii na rynku z wykorzystaniem technik i narzędzi tworzenia i realizacji miksu marketingowego, z wykorzystaniem technologii cyfrowych. Badali także efektywność rynku innowacyjnych pomysłów w gospodarce narodowej. Inny nurt badań to ekonometryczna analiza rozkładów wybranych zjawisk ekonomicznych oraz prognozowanie rozkładów wybranych zmiennych, analizy rozkładów zjawisk ekonomicznych w zakresie bezrobocia oraz tworzenia modeli do prognozowania rozkładów zmiennych dotyczących zjawisk w zarządzaniu przedsiębiorstwem. Dorobek pracowników dotyczy również obszaru zarządzania zasobami ludzkimi, społecznej odpowiedzialności biznesu oraz kapitału intelektualnego. Badania koncentrują się dodatkowo na zarządzaniu strategicznym, logistyce w przedsiębiorstwie, zarządzaniu procesami oraz zasobami ludzkimi. Ponadto badania odnoszą się do bezpieczeństwa, gospodarki magazynowej i zarządzania konfliktami, uwzględniają uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw. Wszystkie wymienione tematy są wsparciem dydaktycznym na ocenianym kierunku *zarządzanie*. W ocenie Zespołu wizytującego, przygotowanie merytoryczne kadry odpowiada treściom programowym oraz zapewnia prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

#### 4.2.

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* I stopnia o profilu praktycznym oraz *zarządzanie* II stopnia o profilu praktycznym, odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu praktycznym, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. W znacznym stopniu wynika to z dobrego rozeznania lokalnego środowiska biznesowego i administracyjnego i współpracy z nim, w tym zapraszania do prowadzenia zajęć.

W opinii Zespołu wizytującego obsada zajęć jest mocno zróżnicowana, zarówno co do liczby godzin prowadzonych przez nauczyciela, jak i zakresu tematycznego prowadzących zajęć. W niektórych przypadkach oznacza to ze zbyt dużą różnorodność zajęć powierzanych nauczycielowi akademickiemu. Przydział zajęć jest decyzją Rektora Uczelni. Wsparciem dla Rektora przy podejmowaniu ustaleń o obsadzie zajęć dydaktycznych jest pełnomocnik Rektora ds. planów studiów i platformy e-learningowej. Wspólnie projektują obsadę z uwzględnieniem kompetencji dydaktycznych oraz zgodności dorobku i doświadczenia zawodowego nauczycieli zdobytego poza uczelnią z zakresem zajęć oraz praktycznymi umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia lub zgodności dorobku naukowego nauczycieli z dyscyplinami naukowymi, z którymi te zajęcia są powiązane. Pełnomocnik Rektora ds. planów studiów i platformy e-learningowej monitoruje rozwój stosownych metod dydaktycznych, wykorzystywania e-learningu, przeprowadza ankiety wśród studentów oraz przygotowuje wskazówki dla nauczycieli. Obsada zajęć w wielu wypadkach nie jest jednak oparta na zasadzie zgodności dorobku naukowego lub doświadczenia zawodowego z treściami programowymi powierzanych zajęć. 10 przypadków takich niezgodności podano w załączniku 4. W 8 przypadkach profil dorobku naukowego jest odległy od przedmiotu wykładu, w 2 brak dorobku naukowego, brak też uzasadnień wynikających z doświadczenia zawodowego.

#### 4.3.

Rozwój kadry akademickiej w latach ostatnich nie należał do dynamicznych. Uczelnia stabilizowała własną Kadrę, poprzez zatrudnienie na pierwszym etacie. Wsparcie dla pracowników Uczelni wyraża się poprzez umożliwienie udziału w programie „Uczelnia na

drodze rozwoju”. Celem tego projektu jest podniesienie jakości kształcenia wyższego i zwiększenie szans absolwentów na rynku pracy (szkolenia dla pracowników w zakresie wykorzystania e-learningu oraz podniesienie umiejętności językowych potwierdzonych certyfikatem). Pracownicy mają jako cel dodatkowy przygotować, wykorzystując nowe umiejętności i kompetencje, nową ofertę dydaktyczną dla Uczelni. Mają to być zajęcia w formie e-learningu oraz zajęcia w języku angielskim, które mają być szansą dla Uczelni i pracowników tej Uczelni.

Uczelnia nie prowadzi wśród studentów regularnej ankietyzacji procesu dydaktycznego i nauczycieli akademickich. Studenci mają natomiast możliwość przekazywania swoich uwag bezpośrednio władzom Uczelni i uwagi te są uwzględniane w ocenie okresowej nauczycieli akademickich. Zarządzeniem Rektora nr 10 z dnia 26 kwietnia 2013 r. wprowadzono procedurę oceny nauczycieli akademickich. Zgodnie z procedurą ocenie podlegają nauczyciele akademicy zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy. Konwent na podstawie tych ocen rekomenduje decyzje o dalszym zatrudnieniu konkretnych nauczycieli akademickich na kolejny rok akademicki. Postępowanie dotyczące oceny nauczycieli akademickich przeprowadza się z zachowaniem zasady poufności i ochrony danych osobowych.

Na kierunku studiów *zarządzanie* hospitacje prowadzone są corocznie przez Rektora. W roku akademickim 2017/2018 hospitacja zajęć dotyczyła 7 osób prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie*. Po każdej wizytacji, Rektor sporządza protokół, w którym zamieszcza merytoryczną opinię i ocenę dotyczącą przebiegu zajęć. Następnie przeprowadza rozmowę z hospitowanym nauczycielem. Szczegółowe zasady hospitacji zajęć dydaktycznych nie zostały doregulowane, aczkolwiek funkcjonuje dokument „Arkusze hospitacji zajęć dydaktycznych”. Wyniki hospitacji brane są pod uwagę przy przedłużaniu zatrudnienia i okresowych ocenach pracowników.

### **Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron**

Mocne strony:

- dobry kontakt prowadzących zajęcia nauczycieli akademickich ze studentami,
- dobra współpraca ze środowiskiem biznesowym w zakresie doboru kadry dydaktycznej.

Słabe strony:

- duża różnorodność zajęć prowadzonych przez niektórych nauczycieli akademickich, co nie zapewnia obsady przez najlepszych specjalistów,
- częste przypadki powierzania wykładów osobom bez dorobku naukowego zgodnego z przedmiotem wykładów,
- brak motywacji lub umiejętności wykorzystywania profesjonalnego oprogramowania na zajęciach dydaktycznych,
- brak regularnej formy badania opinii studentów nt. jakości prowadzonych zajęć.

### **Dobre praktyki**

-

### **Zalecenia**

Konieczne jest:

1. Konieczne jest powierzanie wykładów wyłącznie osobom z dorobkiem naukowym zgodnym z treściami wykładów, a w przypadkach wykładów specjalistycznych, zorientowanych na umiejętności zawodowe, należy zachować zgodność ich treści z dorobkiem naukowym lub doświadczeniem zawodowym wykładowcy,
2. Należy zapewnić wsparcie kadry w obszarze rozwoju metod dydaktycznych, w tym wykorzystujących nowoczesne oprogramowanie, które jest niezbędne na profilu praktycznym kierunku *zarządzanie*,
3. Konieczne jest regularne, anonimowe i powszechne badanie opinii studentów o jakości zajęć dydaktycznych.

## **Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia**

### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5**

Uczelnia prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w głównej mierze w oparciu o kontakty z lokalnym środowiskiem pracodawców oraz instytucjami administracji publicznej. Wśród tych podmiotów, z którymi prowadzona jest współpraca, należy wymienić przede wszystkim przedsiębiorstwa prywatne, głównie mikro i małe. Należy również wspomnieć o współpracy z jednostkami samorządowymi i instytucjami im podległymi. Uczelnia też dysponuje listą złożoną z kilkudziesięciu podmiotów o różnym charakterze, z którymi ma podpisane umowy o współpracy. Z analizy jednak wynika, że w wielu przypadkach charakter współpracy jest fasadowy i deklaracyjny. Ogranicza się często do celów marketingowych nie wpływający bezpośrednio na rozwój studentów czy kreowanie programu nauczania.

Na spotkaniu z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego było kilkunastu przedstawicieli lokalnego biznesu, oświaty i jednostek samorządowych. Wszyscy obecni deklarowali wysoki poziom współpracy. W efekcie współpracy z przedstawicielami środowiska lokalnego biznesu Uczelnia na bieżąco uzyskuje dużą ilość informacji o potrzebach rynku pracy, o charakterze absolwenta niezbędnego i poszukiwanego do pracy zawodowej. Idąc dalej władze Uczelni uruchomiły szereg wykładów z dziedziny zarządzania handlu i prawa pracy prowadzonych przez praktyków ze środowiska biznesu. Wiele tematów prac grupowych i prac magisterskich wywodzi się z tego środowiska, dzięki czemu studenci mają możliwość zetknięcia się z rzeczywistymi problemami. Efektem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym było również uruchomienie nowych specjalności na kierunku jak Zarządzanie sprzedażą, Zarządzanie logistyką. W kreowaniu programu nauczania oraz strategii Uczelni duży wkład ma również lokalny Urząd Pracy. W tym przypadku wyraźna jest współpraca polegająca min na regularnym organizowaniu Targów Pracy, gdzie Uczelnia ma możliwość przedstawienia sylwetki absolwenta. Jest to też dobre miejsce do wymiany zdań i opinii dotyczących potrzeb rynku pracy. W organizację Targów Pracy Uczelnia angażuje studentów w ramach odrębnych praktyk. Dzięki współpracy powstał projekt o nazwie *Barometr Pracy*, dzięki któremu uczelnia dysponuje bieżącymi informacjami dotyczącymi zapotrzebowania na rynku pracy. Innym przykładem współpracy z lokalnym rynkiem jest uczestnictwo w programie *Łomżyńscy Pionierzy*, gdzie Uczelnia jest wsparciem dla nowo powstających działalności gospodarczych poprzez organizację szeregu szkoleń z dziedziny zarządzania i rachunkowości, tworzenia biznesplanu itp. Z uwagi na charakter studentów, czyli osób często już pracujących lub planujących rozpoczęcie pracy, wielu z nich jest uczestnikami tego programu jako przyszli przedsiębiorcy. Warto wspomnieć o współpracy z lokalnymi jednostkami samorządowymi, gdzie studenci uczestniczą w procesie tworzenia wniosków o dofinansowanie projektów. W efekcie tej współpracy grupy studentów samodzielnie tworzą i

składają wnioski o wsparcie finansowe dla ich mikroprojektów, np. dotyczących finansowania wycieczek.

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego uczestniczący w spotkaniu wypowiadali się w sposób pozytywny o współpracy z Uczelnią. Według opinii obecnych, spotkania w ramach współpracy z Uczelnią są częste, odbywają się w różnych okolicznościach, lecz nie mają charakteru formalnego, nie są w żaden sposób dokumentowane.

### **Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron**

Jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Mimo szerokiego portfolio przedsiębiorców współpraca wielu ma charakter deklaracyjny lub służy celom marketingowym. Z uwagi na nieformalny charakter spotkań i wymiany poglądów z pracodawcami bardzo trudno określić ich wpływ na program nauczania. Konsultacje programu studiów mają miejsce, ale są nieformalne, w związku z czym trudno określić ich skalę.

### **Dobre praktyki**

-

### **Zalecenia**

Zaleca się sformalizować proces kreowania programu nauczania we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

## **Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia**

### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6**

Podstawą umiejdzynarodowienia procesu kształcenia są zajęcia z języków obcych, ale ograniczają się one do języka angielskiego bez elementów profesjonalnych. Jest to skromne przygotowanie językowe i zapewne jest ono przyczyną bardzo rzadkiego powoływania pozycji obcojęzycznych w pracach dyplomowych.

Nie było dotychczas w programie innych przedmiotów prowadzonych i zaliczanych w językach obcych. Pierwsze takie zajęcia są przygotowywane na semestr letni roku akademickiego 2019/2020. Obecnie w ramach projektu „Uczelnia na drodze rozwoju” – współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Szkoleniowego w ramach programu POWER – trwa kurs przygotowania językowego i metodycznego nauczycieli akademickich. Planuje się 12 przedmiotów w języku angielskim, w tym 8 właściwych dla programu kształcenia na ocenianym kierunku, a pozostałe bardziej odpowiednie dla pedagogiki. W ubiegłym roku akademickim wykłady na ocenianym kierunku (w języku polskim) prowadzili dwaj samodzielni nauczyciele akademicki z Ukrainy.

Istnieją organizacyjne możliwości i studenci zachęceni są do mobilności zagranicznych wynikające z udziału w programie Erasmus +. W poprzednim roku akademickim odbyło się spotkanie promujące ten program. Ze względu na fakt, że większość studentów pracuje, nie ma chętnych jednak na wyjazd na semestr za granicę. Korzystają natomiast z programu praktyk zagranicznych. W roku akademickim 2017/18 na praktyki na Białorusi wyjechało czworo studentów zarządzania. Są także zgłoszenia chętnych na takie praktyki w Republice Czeskiej w bieżącym roku akademickim.

Uczelnia prowadzi współpracę naukową i wydawniczą z 6 uczelniami ukraińskimi. W jej ramach w periodyku uczelnianym „Zarządzanie i Edukacja” ukazywały się publikacje autorów ukraińskich z zakresu zarządzania (także z pedagogiki). W przygotowaniu są też 2 prace zbiorowe.

Nie prowadzi się i nie planuje kompletnej ścieżki kształcenia w języku obcym.

### **Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron**

Zaletą jest prowadzenie lektoratów językowych na każdym semestrze studiów pierwszego i drugiego stopnia. Słabą stroną są małe liczby godzin zajęć z języków obcych i brak możliwości wyboru języka. Także brak dotychczas oferty wykładów, ćwiczeń czy konwersatoriów w językach obcych to słaba strona, ale za mocną stroną można uznać ich dobrze zorganizowane przygotowywanie na najbliższe lata. Międzynarodowa wymiana studentów funkcjonuje na niewielką skalę. Do mocnych stron należą starania Uczelni w promowaniu programu Erasmus+, które częściowo przynoszą efekty pomimo ograniczonych możliwości wyjazdu przez studentów pracujących zawodowo. Podobnie niewielka jest skala i różnorodność kierunków współpracy naukowej z zagranicą. Brak podstaw do stwierdzenia, że współpraca międzynarodowa ma wpływ na koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku.

### **Dobre praktyki**

-

### **Zalecenia**

1. Należy zwiększyć liczby godzin zajęć z języków obcych i wprowadzić możliwość wyboru języka.
2. Należy wprowadzić do programu obowiązkowe przedmioty prowadzone w językach obcych na obu stopniach studiów.

### **Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia**

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7**

7.1.

Uczelnia Jańskiego w Łomży usytuowana jest w centrum Łomży. Posiada własny budynek (o powierzchni 3 860 m<sup>2</sup>), zlokalizowany na nieruchomości gruntowej o powierzchni 2 500 m<sup>2</sup> w Łomży przy ulicy Krzywe Koło 9. W okazałym budynku znajdują się 23 sale dydaktyczne w tym: aula na ponad 100 miejsc (ze sprzętem audio wideo i nagłośnieniem), audytorium na około 30-50 miejsc (ze sprzętem audio wideo i z nagłośnieniem), 10 sal wykładowych (po ponad 50 miejsc), 2 pracownie komputerowe, 2 pracownie językowe, sala konferencyjna, 5 sal ćwiczeniowych (po 40 miejsc). Na terenie całej Uczelni jest dostęp do bezprzewodowej sieci Internet. Cyfryzacja wykorzystywana jest w komunikacji ze studentami (program informatyczny z modułami: „Dziekanat”, „Rozliczenia ze studentami”, „Stypendia”). Obiekt jest przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych – kilka kondygnacji budynku ma windę, jak również zainstalowano specjalistyczne podjazdy, szerokie drzwi oraz specjalistyczne sanitariaty na każdej kondygnacji.

W opinii ZO PKA, a także w opinii studentów baza dydaktyczna jest dostosowana do form zajęć, a zajęcia mogą być realizowane w komfortowych warunkach. Infrastruktura jest

również udostępniania studentom na działalność dodatkową w ramach inicjatyw samorządu studenckiego i koła naukowego.

W Uczelni znajdują się 2 pracownie komputerowe wyposażone w oprogramowanie Microsoft XP oraz Office 2007 oraz dwie pracownie językowe (wyposażone są w nagłośnienie, magnetofon, CD, magnetowid i telewizor). Nie stwierdzono zainstalowania w pracowniach komputerowych specjalistycznego oprogramowania, które byłoby przydatne do kształcenia umiejętności praktycznych na kierunku zarządzanie. W Uczelni podjęto zadanie wdrożenia platformy zdalnego nauczania poprzez dostęp do platformy edukacyjnej (e-learningowej) Moodle. Jest to etap początkowy, w którym podstawowy cel to umieszczenie materiałów tekstowych (treści wykładów) dla studentów, zapoznanie studentów z treściami programowymi zajęć. Uczelnia uczestniczy w programie „Uczelnia na drodze rozwoju”, co może być warunkiem wstępnym w doskonaleniu użyteczności Moodle w komunikacji ze studentami, celem wykorzystania tego systemu do weryfikacji efektów uczenia się.

## 7.2.

W budynku Uczelni znajduje się biblioteka (na poziomie -1, poniżej wejścia do budynku), do której zapewniony jest również dostęp z wykorzystaniem windy. Biblioteka Uczelni Jańskiego w Łomży powstała w 1997 roku. Obecnie biblioteka obsługiwana jest przez pracowników dydaktycznych, nie ma stałego pracownika. Zbiory udostępniane są studentom za pośrednictwem pracowników dydaktycznych w dniach zajęć dydaktycznych. Zasoby biblioteki obejmują podstawowe podręczniki niezbędne do realizacji efektów kształcenia. Zasoby biblioteki trudno ocenić wysoko, ponieważ zakres tematyczny księgozbioru jest mocno rozproszony i obejmuje pozycje wskazujące na takie dziedziny jak: pedagogika, psychologia, socjologia, filozofia, etyka. Skromniejsze zbiory to: zarządzanie, organizacja pracy, marketing, ekonomia, finanse, rachunkowość, bankowość, matematyka, logika, prawo i prawo podatkowe, ekologia. Zbiory biblioteki (oraz materiały w czytelni) nie obejmują czasopism koniecznych do realizacji efektów kształcenia na II stopniu kierunku zarządzanie.

Biblioteka nie zawiera wystarczającej liczby woluminów pozycji stanowiących literaturę obowiązkową przedmiotów nauczanych w ramach kierunku zarządzanie. Problem dostępności literatury jest częściowo ograniczany dzięki staraniom nauczycieli akademickich, którzy udostępniają materiały online lub pożyczają egzemplarze będące ich własnością. Problem mógłby być złagodzony poprzez dostęp do podręczników elektronicznych, ale takiego brak. Nie ma też dostępu do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Podstawowe wyposażenie techniczne biblioteki jest poprawne (np. magazyny wyposażone są w ergonomiczne przesuwne regały). Biblioteka nie posiada zintegrowanej czytelni. Pomieszczenie przystosowane jako czytelnia jest usytuowane na 3 piętrze, ale obecnie są w nim tylko krzesła. Opis czytelni przedstawiony w raporcie samooceny nie jest zgodny ze stanem zastanym.

W raporcie samooceny omawiając narzędzia wsparcia napisano, że „obsługa biblioteki wspomagana jest profesjonalnym programem informatycznym [...], które to oprogramowanie zostało zakupione w ramach realizacji projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego „Rozbudowa informatycznej infrastruktury edukacyjnej WSZiP im. Bogdana Jańskiego w Łomży””. Oprogramowanie nie zostało udostępnione, a system pracy biblioteki nie pozwala Zespołowi wizytującemu na ocenę tego narzędzia.

### 7.3.

Uczelnia Jańskiego w Łomży w najbliższym czasie zamierza zmodernizować bibliotekę i czytelnię, która będzie służyć studentom kształcącym się na kierunku zarządzanie. Innych informacji o rozwoju i doskonaleniu infrastruktury nie otrzymano. Uczelnia nie prowadzi systematycznego badania opinii studentów w zakresie infrastruktury naukowej, dydaktycznej oraz zasobów bibliotecznych. Uwagi zbierane są natomiast na bieżąco przez pracowników dydaktycznych/administracyjnych i w miarę możliwości problemy są rozwiązywane.

### **Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron**

Mocne strony:

- jednostka dysponuje odpowiednią liczbą dobrze wyposażonych sal, niezbędnych do prowadzenia zajęć dydaktycznych i udostępnia je studentom także poza programowymi zajęciami dydaktycznymi.

Słabe strony:

- brak zaplecza rekreacyjnego i sportowego (poza powierzchnią barową), miejsca do pracy własnej (poza tzw. czytelnią) nie są zorganizowane.
- organizacja biblioteki jest bardzo niedoskonała (brak obsługi, nieodpowiednio wyposażona czytelnia, w której brak dostępu do podręczników itp.), a zbiory podręczników niewystarczające.
- Uczelnia nie posiada oprogramowania umożliwiającego opanowywanie zawodowych umiejętności praktycznych na wizytowanym kierunku.

### **Dobre praktyki**

-

### **Zalecenia**

Należy zadbać o uzupełnienie i modernizację zasobów Uczelni, w tym.

1. organizację biblioteki na potrzeby kierunku *zarządzanie* (z profesjonalną obsługą, dostępnym katalogiem, dogodnym dla studentów czasem pracy, pełnym zbiorem podręczników i znaczącymi zbiorami literatury naukowej),
2. zapewnienie dostępu, dla studentów i pracowników, do cyfrowej biblioteki, np. platformy internetowej IBUK Libra, a także do Wirtualnej Biblioteki Nauki.
3. zainstalowanie w pracowniach komputerowych oprogramowania typu *open source*, programów finansowo-księgowych i do zarządzania (np. klasy ERP) w celu wprowadzenia praktycznych elementów do procesów dydaktycznych.

## **Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia**

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8**

#### 8.1.

Studenci są motywowani do osiągnięcia efektów kształcenia przez wykładowców w trakcie całego toku kształcenia. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów przed i po zajęciach (w przypadku każdych zajęć) oraz umożliwiają studentom kontakt mailowy, telefoniczny lub poprzez platformę *moodle* (w przypadku zajęć e-learningowych). Ze względu na specyfikę uczelni polegającą na tym, że studenci najczęściej pracują już w zawodzie bądź są przedsiębiorcami, ich relacja z wykładowcami jest bardziej bezpośrednia i pozwala im na bieżąco zgłaszać wszystkie uwagi i uzyskiwać informację zwrotną. Na spotkaniu z ZO PKA studenci wskazali, że bardzo często kontaktują się w sprawie zajęć bezpośrednio z prowadzącym. W przypadku większości przedmiotów część zajęć odbywa się w formie e-learningowej, gdzie jedną z form interakcji są fora dyskusyjne pozwalające na monitorowanie pracy studenta i bieżącą weryfikację uzyskiwanych efektów uczenia się. Częstotliwość tych interakcji (forum raz na kilka tygodni) oraz brak formy chatu tekstowego/wideorozmowy mogą stanowić przeszkodę w odpowiednim motywowaniu studentów do osiągnięcia efektów kształcenia. Sylabusy nie są dostępne online. Studenci mają do nich dostęp w dziekanacie i najczęściej są one prezentowane na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu.

Na Uczelni działa Samorząd Studentów, który ma swoich przedstawicieli w najwyższym organie kolegialnym Uczelni – Konwencie oraz Komisji Stypendialnej. Pełni też rolę pośrednika w sytuacjach spornych oraz informuje studentów o ich prawach i obowiązkach. Władze Uczelni są otwarte na spotkania ze studentami i zgłaszane przez nich uwagi. Samorząd studentów wskazywał na przypadki, w których uwagi np. nt. harmonogramu zajęć były do nich zgłaszane przez studentów i po spotkaniu z panią rektor uwzględnione w korekcie harmonogramu. Na Uczelni działa Koło Naukowe Hossa, w którego działania włącza się około 20 studentów kierunku zarządzanie. 8. grudnia 2018 roku Koło przy pomocy Uczelni zorganizowało konferencję *Kreatywność i przedsiębiorczość w turystyce wiejskiej na terenach leśnych*, na której swoje prace przedstawili studenci czterech uczelni.

Studenci mogą liczyć na wszelkie ustawowe wsparcie materialne (zapomogi oraz stypendia socjalne, specjalne i rektora). Uczelnia przyznaje też bonifikaty w postaci obniżonego czesnego dla najlepszych maturzystów podejmujących studia na kierunku zarządzanie. Kryteria przyznawania stypendium rektora są dostępne na stronie internetowej Uczelni, a studenci uznają je za czytelne, sprawiedliwe i motywujące do osiągnięcia efektów kształcenia. Uczelnia wspiera studentów niepełnosprawnych oferując poza wspomnianym wcześniej stypendium specjalnym, jeśli istnieje taka potrzeba, indywidualny plan studiów. Uczelnia Jańskiego posiada też infrastrukturę (specjalne miejsca parkingowe, winda) która pozwala na obsługę studentów z niepełnosprawnościami.

Na Uczelni działa Biuro Karier, które stara się wspierać studentów w kontaktach z otoczeniem gospodarczym organizując spotkania z pracodawcami (np. z Policją) czy promując wyjazdy na targi pracy (np. Targi Pracy i Przedsiębiorczości w Ostrołęce). Oferta Biura Karier w kwestii pomocy absolwentom w odnalezieniu się na rynku pracy jest skromna. Biuro Karier nie dysponuje żadnymi ofertami pracy dla studentów czy absolwentów uczelni. Nie prowadzi się również sformalizowanego badania losów absolwentów Uczelni, a jak twierdzi przedstawiciel Biura Karier, informacje o ich losach przekazywane są w sposób ustny, co nie jest dokumentowane. Biuro Karier angażuje się natomiast szeroko w promocję Uczelni w środowisku lokalnym, organizuje imprezy, warsztaty i szkolenia (nie zawsze związane z specjalnością Wydziału, np. szkolenie RODO). W 2018 roku Biuro Karier odnotowało około 40 różnego typu przedsięwzięć. Aktywność biura i jego możliwości operacyjne mają zostać podniesione dzięki rozpoczynającemu się projektowi *Uczelnia na drodze rozwoju*, który uzyskał

finansowanie w ramach programu POWER 2014-20. Dzięki niemu m.in. zostanie zatrudniony doradca zawodowy, Biuro Karier uruchomi monitoring karier absolwentów, a uczelnia organizować będzie co najmniej jedno spotkanie z pracodawcą w semestrze dla studentów kierunku.

Obsługa administracyjna studentów zapewniana jest przez dziekanat, czynny sześć dni w tygodniu (w tym podczas zjazdów). Studenci na spotkaniu z ZO PKA potwierdzili, że godziny otwarcia dziekanatu i wsparcie przez niego oferowane jest dla nich pomocne. W świetle powyższego stanu faktycznego system opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia należy uznać za odpowiedni.

## 8.2.

System informowania studentów o oferowanych możliwościach wsparcia ma charakter głównie nieformalny. Przedstawiciele Samorządu Studentów uczestniczyli w konferencji Ekspertów Praw Studenta Parlamentu Studentów RP i na początku roku akademickiego 2018/19 zorganizowali spotkanie informacyjne nt. praw i obowiązków studenta dla osób na kierunku zarządzanie. Ze względu na specyfikę Uczelni informacje o możliwych formach rozwoju zawodowego przekazywane są bezpośrednio na zajęciach. Poszczególne jednostki Uczelni, jak np. Biuro Karier, starają się również aktywnie informować studentów poprzez media społecznościowe (głównie Facebook). Na Uczelni nie występuje cyklicznie badanie opinii studentów nt. poziomu obsługi administracyjnej oraz jakości kadry i prowadzonych zajęć. Zdarzają się jednak badania opinii studentów dotyczące konkretnej sprawy (np. ankieta o platformie e-learningowej). Na Uczelni funkcjonuje natomiast nieregularny system przekazywania uwag. Uwagi przekazywane są na bieżąco osobom, z którymi student ma najlepszą relację np. prowadzącemu zajęcia, pracownikom administracyjnym lub władzom. Uwagi są spisywane i uwzględniane w odpowiednich raportach ewaluacyjnych np. w raportach dotyczących programu studiów na kierunku. Wgląd do raportów posiadają przedstawiciele Samorządu Studentów. Podejmowane działania na rzecz rozwoju i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów ocenia się jako odpowiednie, ale wymagające dalszego doskonalenia.

### **Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron**

Oparcie systemu opieki i motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia na indywidualnej oraz bliskiej relacji studentów i wykładowców należy ocenić pozytywnie, zwłaszcza biorąc pod uwagę specyfikę kierunku studiów i potrzeby studentów, którzy często prowadzą własną działalność gospodarczą lub pracują zawodowo. Studenci podkreślają, że wielu z nich wybrało Uczelnię zwłaszcza ze względu na dobrą atmosferę i wsparcie kadry dydaktycznej. Wykładowcy są dostępni dla studentów i udzielają im wyczerpującej informacji zwrotnej w trakcie zajęć jak i po egzaminach. Słabą stroną jest to, że dostęp do sylabusów nie jest publiczny (brak sylabusów na ogólnodostępnej stronie internetowej). Brak sylabusów dostępnych online może być dla studentów utrudnieniem w weryfikacji realizacji przedstawionych przez nauczycieli akademickich zasad zaliczania przedmiotów. Władze Uczelni są otwarte na potrzeby osób kształcących się na kierunku, co potwierdzają studenci oraz ich przedstawiciele w Samorządzie. Wiedzą oni o możliwości umówienia się z panią rektorem i panem kanclerzem na spotkanie w celu wyrażenia swoich uwag. Mocną stroną jest także wsparcie aktywnych studentów kierunku, działających w Kole Naukowym Hossa i Samorządzie Studentów. Do słabych stron systemu wsparcia trzeba zaliczyć brak systematycznie przeprowadzanej oceny systemu wsparcia studentów np. wsparcia dydaktycznego. Znaczną część zajęć odbywa się w trybie e-learningowych, którego słabością jest obecnie mała liczba możliwych bezpośrednich interakcji pomiędzy wykładowcą a studentami. Słabą stroną działania Biura Karier jest brak skupienia się nad losem absolwentów oraz brak dla nich ofert pracy. Biuro Karier pracuje dość prędko, lecz nie skupia się na najważniejszych dla niego celach.

### **Dobre praktyki**

-

### **Zalecenia**

1. Wprowadzić okresową kompleksową ocenę systemu wsparcia i motywowania studentów oraz ocenę wsparcia administracyjnego w formie ankiet lub regularnych spotkań ze studentami.

**5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny**

| <b>Zalecenie</b> | <b>Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                  | <p>Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej w uchwale Nr 330/2009 z dnia 7 maja 2009 r. wydało pozytywną ocenę jakości kształcenia z zaleceniem realizacji kolejnej oceny jakości kształcenia w roku akademickim 2011/2012. Przyczyną przyspieszonej oceny było uznanie, że „tematyka znacznej części prac dyplomowych nie jest związana z ocenianym kierunkiem studiów, wewnętrzny system zapewnienia jakości wymaga udoskonalenia (w szczególności w zakresie wzbogacenia treści ankiety wypełnianej przez studentów), a sylabusy wymagają dopracowania”. W efekcie tak sformułowanych uwag władze Uczelni podjęły szereg działań naprawczych, w tym powołały dwie komisje, tj. Komisję ds. Oceny Zgodności Planowanego Tematu Pracy Dyplomowej z Kierunkiem Kształcenia oraz Wydziałową Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia. Ponadto pracownicy naukowo-dydaktyczni zostali zobowiązani do przedłożenia nowych sylabusów przedmiotów. Wizytacja przeprowadzona przez Zespół Oceniający w dniu 19 maja 2012 r. miała na celu weryfikację skuteczności działań naprawczych podjętych przez Uczelnię po otrzymaniu warunkowej oceny jakości kształcenia. We wniosku końcowym raportu ze wspomnianej wizytacji, uwzględniając rezultaty działań naprawczych podjętych przez Wyższą Szkołę Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego w Łomży, Zespół Oceniający zaproponował pozytywną ocenę jakości kształcenia dla kierunku zarządzanie, na studiach I stopnia. Kolejna ocena kształcenia prowadzonego na ocenianym kierunku powinna nastąpić w roku akademickim 2017/2018. Należy przy tym zaznaczyć, iż studia II stopnia na wizytowanym kierunku, dotychczas nie były oceniane przez Komisję.</p> |